

МЕТОД КОНКУРЕНТНИХ ГРУП В ПІДГОТОВЦІ НАУКОВИХ КАДРІВ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Шкурупій Д. А., Ксьонз І. В., Гриценко Є.М.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична
стоматологічна академія»

Анотація. Одним із методів, який відповідає сучасним вимогам підготовки наукових кадрів є метод конкурентних груп. Його застосування не лише дає поштовх до формування інноваційних ідей, але й розвиває навички роботи в команді, а також має виховні дії.

Ключові слова: прийняття рішень, підготовка наукових кадрів, метод конкурентних груп.

З 2014 року в Україні вступив в силу новий Закон про вищу освіту [1], який, на відміну від минулої редакції цього документу трактує підготовка наукових кадрів не просто, як творчий науковий процес, а як третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти, який, в свою чергу, є восьмим кваліфікаційним рівнем Національної рамки кваліфікацій. Це передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Враховуючі сучасні вимоги в прикладних спеціальностях, зокрема – в хірургії, анестезіології та інтенсивній терапії особливої важливості набуває навчання майбутніх науковців прийняттю диференційованих рішень із розробкою і обґрунтуванням інноваційних ідей [2].

Одним із методів, який відповідає цим вимогам є використання методу конкурентних груп. Він дозволяє формувати особистість зі здатністю до клінічного мислення, якісно підвищувати рівень професійної підготовки студента, стимулювати інтерес до навчання через активізацію раніше засвоєних знань, навичок та вмінь, виробляти вміння аналізувати ситуацію, аргументувати

свою думку й толерантно вести дискусію, удосконалювати навички клінічного застосування теоретичних знань під час тренінгу на макетах або в процесі лікування хворого, орієнтувати студента на пошукову діяльність, підвищувати рівень включеності в роботу [3-6].

Методологія даного педагогічного прийому полягає в поділі учасників на дві чи більше груп, які конкурують між собою у вирішенні певної клінічної проблеми. Кожна група розробляє власний план вирішення однієї клінічної проблеми. Учасник у кожній з груп відстоює чи доповнює колективну думку групи. Цей метод інтерактивного навчання можна реалізувати шляхом дискусії, диспуту, дебатів чи “круглого столу”, створення проблемної ситуації та її розв’язку через рольову гру.

Залежно від етапів заняття, викладач виконує певні дії: під час підготовчого етапу - пояснює учасникам проекту суть та варіанти практичного впровадження методу інтерактивного навчання, допомагає їм сформувати групи, забезпечити професійними алгоритмами, запитаннями й клінічними задачами різних рівнів складності, рентгенограмами, даними лабораторних досліджень та мікрофільмами-презентаціями, під час основного етапу - слідує за ходом дискусії, відмічає адекватність вирішення клінічної проблеми конкуруючими групами, виявляє студента-лідера, який пропонує найбільш точний і раціональний варіант вирішення проблеми та підвищує загальний результат групи, під час заключного етапу - оцінює результат творчої роботи кожної групи, оцінює кожного студента за виробленими критеріями оцінювання.

Автори мають досвід застосування методу конкурентних груп в умовах занять в студентських наукових групах із магістрами та клінічними ординаторами при вивченні третього етапу серцево-легеневої і церебральної реанімації, пов’язаною з ним постреанімаційною хворобою і хронічним вегетативним станом.

При викладанні даної теми на підготовчому етапі здійснюється чотири кроки:

1. Формулювання проблеми: III етап реанімаційного комплексу – церебральна реанімація має на меті збереження і відновлення мозкових функцій. Неефективність церебропротекції призводить до декортикації, або децеребрації.
2. Формулювання мотивації до вирішення проблеми: при адекватній медичній допомозі такі пацієнти можуть жити десятиріччями, але ніколи не будуть здатні до виконання когнітивних функцій і випадають із соціуму. В зв'язку із цим виникає питання: чи потрібно рятувати таких хворих?
3. Формування груп: пропонується формування груп методом випадковості.
4. Визначення лідера групи: лідер визначається викладачем, або самостійно обирається студентами.

Кроками основного етапу заняття є:

1. Напрацювання матеріалів: визначаються умови сценарію – завданням є визначити і обґрунтувати думку групи щодо потреби у реанімації вище зазначених хворих.
2. Визначення ліміту часу на підготовку до дискусії: встановлюється критерії часу для пошуку матеріалів.
3. Пошук групових рішень: надається можливість користування кафедральною бібліотекою, мережею «Інтернет», викладач може консультувати з питання джерел літературного пошуку.
4. Підготовка презентації: надання кожній групі окремого приміщення для вироблення стратегії відповіді, контроль за перебігом дискусії в кожній з груп, користування презентаційною технікою.

Підсумковий етап складається з п'яти кроків: презентація виробленої думки, запитання від опонуючої групи і викладача, оцінювання результатів роботи в групах, узагальнення результатів дискусії, завдання щодо подальшого практичного розвитку теми.

Висновки:

1. Метод конкурентних груп спрямований на формування власної думки у індивідуума, можливість її обґрунтувати дозволяє оволодіти здатністю роботи в команді, створює виховні дії.
2. Даний метод вимагає опанування методики літературного пошуку, дозволяє набути навичок публічного виступу, ведення дискусії, що є необхідними компетентностями підготовки науковця.
3. Використання даного методу на прикладі заявленої теми дозволяє набути навичок диференційованого прийняття рішень в хірургії, анестезіології та інтенсивній терапії при підготовці фахівців на третьому рівні вищої освіти.
4. Перебіг сценарію заняття за методом конкурентних груп передбачає декілька варіантів розвитку подій, а отже розвиває викладацьку здатність ведення заняття в непередбачуваних умовах.

Список літератури

1. Закон України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 № 1556-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004.
2. Сучасні проблеми навчання та виховання у медичному вузі / В.І. Ляховський, Д.Г. Дем'янюк, О.М. Люлька та ін. // Вісник проблем біології та медицини.-2011.-Вип. 2, Т.1.- С. 25-27.
3. Дудік О.П. Метод "Конкурентних груп" у системі сучасної медичної освіти / О. П. Дудік, В. В. Нагайчук // Вісник морфології . - 2013. - № 2. - С. 436-439.
4. Застосування методу конкурентних або корпоративних груп при проведенні семінарського заняття на тему "комплексне лікування генералізованого пародонтиту щелеп" / В. В. Федько, У. Д. Матолич, А. В. Нетлюх, Р. В. Гайдук // Медична освіта.-2013, №3.- С. 103-104.
5. Мухина С.А. Современные инновационные технологии обучения / С. А. Мухина, А. А. Соловьёва. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2008. — 360 с.
6. Траут Дж. Позиционирование. Битва за узнаваемость. / Дж. Траут, Эл. Райс. - С-Пб.: Изд-во Питер.- 2004 г.- С. 20.